

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Polytrichum strictum (ploník tuhý)

Porost *Polytrichum strictum* (PR U potoků). Foto: E. Holá.

Polytrichum strictum je vrcholoplodý mech, jehož tenké, téměř jehlicovité listky jsou typicky přitisklé k lodyžce. To jej odlišuje od příbuzného druhu *P. juniperinum*, od dalších druhů rodu *Polytrichum* se liší zahrnutým okrajem lístku, díky kterému nejsou vidět drobné zoubky, kterými je okraj lemován. Jedná se o druh, který nejčastěji roste na vrchovištích a v kyselějších partiích rašelinných luk, nežádka jej lze najít i na bázemi bohatších lokalitách, kde však osidluje pouze vyvýšené bulvy.

Kategorie ohrožení (LC / rLR-nt)

Polytrichum strictum je na Českomoravské vrchovině poměrně vzácným druhem, jehož populace jsou na většině lokalit velmi malé.

Rozšíření

Druh roste poměrně hojně v oblastech bohatých na kyselá rašeliniště (Šumava, Slavkovský les, Krušné a Jizerské hory, Krkonoše, Hrubý Jeseník, Třeboňsko apod.). Na Českomoravské vrchovině je navzdory vysokému počtu rašeliništních lokalit relativně vzácný. Byl zde zaznamenán na 23 lokalitách, pravděpodobně je počet lokalit vyšší, protože donedávna byl druh považován za hojný a při náhodných návštěvách rašelinišť nebyl důsledně zaznamenáván. V posledních letech však byla mapování druhu věnována větší pozornost, ale počet známých lokalit se však příliš nezvýšil.

Na většině lokalit jsou populace poměrně malé, jedná se o několik menších trsů porůstajících bulvy uprostřed rašelinných luk. Větší populace najdeme na lokalitách vrchovištního typu, hojněji byl druh zaznamenán např. na rašeliništi U Farského lesa (U Farské hati), kde tvoří větší porosty na bultech kolem bází mladých krušín.

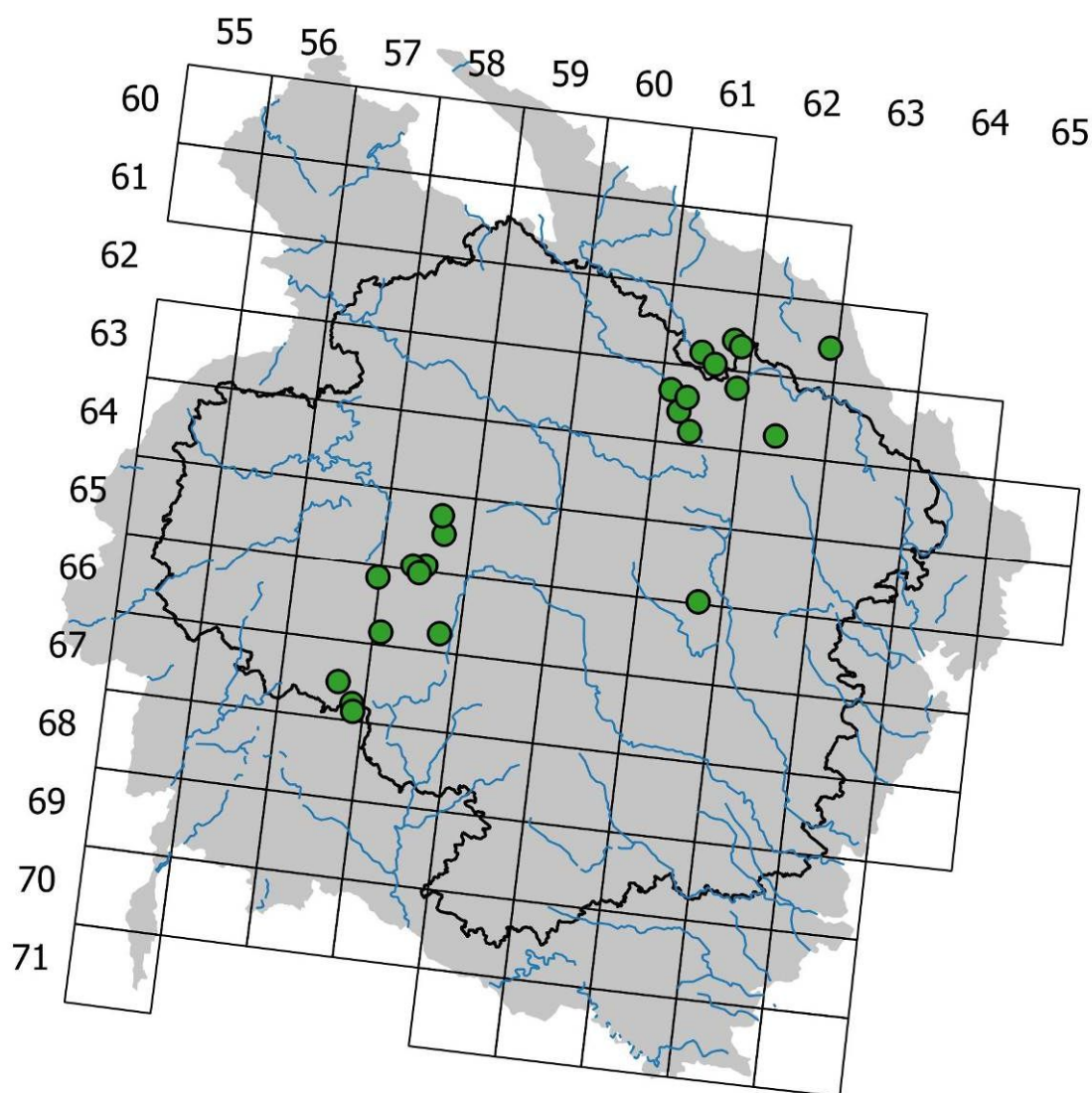
Ohrožující faktory a péče o lokality

Vzhledem k tomu, že druh *Polytrichum strictum* vyhledává spíše okraje rašelinišť, je ohrožen především postupnou degradací těchto okrajových partií, které jsou často zanedbávány i na pravidelně obhospodařovaných lokalitách. Proto je třeba zamezit postupnému zarůstání okrajů rašelinných luk a jejich eutrofizaci. **Při provádění managementových zásahů je třeba dbát na to, aby nebyly příliš narušovány bulvy, kde tento druh roste.**

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Braníšov u Jihlavy: U Farské hati, rozsáhlý komplex luk s prameništěm, vydatné prameniště spíše v dolní části, 0,8 km VSV od kostela v obci, 640 m n. m. (49°28'25"N, 15°26'20"E); **Dušejov:** PR Chvojnov, rašeliniště na pravém břehu Jedlovského potoka, 1,1 km Z od středu Dušejova, 605 m n. m. (49°24'27"N, 15°25'08"E); **Herálec:** jižně od obce, prameniště na pravém břehu Svratky, mezi obcí a osadou Kocanda, 650 m n. m. (49°40'54"N, 15°59'11"E); **Hluboká u Krušemburku:** PR Řeka, komplex slatinných luk 0,5 km SSZ od středu obce, 560 m n. m. (49°40'02"N, 15°51'08"E); **Jezdovice:** PP Jezdovické rašeliniště, 1,6 km Z od středu obce, 575 m n. m. (49°19'25"N, 15°27'42"E); **Jihlávka:** PR V Lisovech, komplex rašelinných luk 1,3 km JZ od žel. stanice Jihlávka, 650 m n. m. (49°14'51"N, 15°16'41"E); **Kadov:** malé prameniště na jižním okraji osady Kadůvek, 700 m n. m. (49°37'27"N, 16°03'56"E); **Klátovec:** EVL Zhejral, komplex rašelinných luk okolo rybníka Zhejral 0,8–1,6 km V od středu obce, 675–695 m n. m. (49°13'19"N, 15°18'35"E) & rašeliniště na V břehu rybníka Karhov 1,8 km JV od středu obce, 670 m n. m. (49°12'44"N, 15°18'47"E); **Milíčov:** Nad Svitákem, komplex rašelinných a vlhkých luk podél Milíčovského potoka, cca 1 km VSV od středu obce, 630 m n. m. (49°23'50"N, 15°24'29"E); **Milíčov:** PR Na Oklice, rašeliniště na pramenech Milíčovského potoka, cca 1 km SSV od středu obce, 660 m n. m. (49°24'20"N, 15°23'39"E); **Netín:** Pod Vrkočem, luční rašeliniště pod jižní částí hráze rybníka Vrkoč, 1,2 km VJV od středu obce, 525 m n. m. (49°24'10"N, 15°57'12"E); **Polníčka:** PR Pod Kamenným vrchem, rašeliniště 1,5 km SZ od středu obce, 600 m n. m. (49°37'02"N, 15°53'52"E);

Rozšíření druhu *Polytrichum strictum*; zelený bod – recentní výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.

Radostín: NPR Dářko (vč. navazujících rašelinných biotopů), ca 1,5 km J od obce, 620 m n. m. (49°38'28"N, 15°52'21"E); **Radostín:** NPR Radostínské rašeliniště (vč. navazujících rašelinných biotopů), 1,5 km SV až 1 km SV od středu obce, 620 m n. m. (49°39'35"N, 15°53'07"E); **Sázava pod Křemešníkem:** PR Čermákovy louky, 0,9 km J od středu obce, 685 m n. m. (49°23'07"N, 15°19'46"E); **Šímanov:** PR Šímanovské rašeliniště, rašeliniště při Maršovském potoku, 0,7 km JJZ od středu obce, 605 m n. m. (49°27'02"N, 15°26'48"E); **Švábov:** PR U potoků, rašeliniště na okraji nivy pod železnicí, u soutoku Švábovského potoka s Jihlavou, 1,1 km SZ od středu obce, 565 m n. m. (49°18'59"N, 15°20'53"E).

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Borová: Louky pod koupalištěm, rašelinná louka uprostřed chatové osady, 0,5 km Z od žel. nádraží v obci, 630 m n. m. (49°44'34"N, 16°09'10"E); **Jeníkov:** PP Louky v Jeníkově, komplex rašelinných luk na JV okraji obce, 630 m n. m. (49°44'19"N, 15°57'52"E); **Kameničky:** PR Volákův kopec, louky na S a V úpatí Vojtěchova kopce, 630–650 m n. m. (49°43'54"N, 15°58'46"E); **Studnice:** Zalíbené, 300–400 m SSV od kapličky v osadě, 610 m n. m. (49°43'08"N, 15°54'14"E); **Vortová:** PP Zlámanec, rašelinná louka JJZ od středu obce, 620 m n. m. (49°42'20"N, 15°55'55"E).